

TÁJÍ ÖRÖKSÉG

EURÓPAI KULTÚRTÁJ ÉS A SZÉKELY TÁJ

1.

Csiksofajka lát képe madártávlatból

A Székelyföld tája az európai kultúrtáj máig legépebben fennmaradt tájai közé tartozik. Európa egykor erdős, mocsaras vidékét a keresztény eszme szerint élő közösségek kultúrtájja formálták. Az erdők kivágásával, a mocsarak lecsapolásával legelőkben, szántókban, szőlő-zöltség és gyümölcsöskertekben gazdag, változatos tájkép alakult ki. A falvak középpontjában a templommal, mellette a közösségi törvényeket jelképező (élet)fával. A templom közé rendeződő házak mögött húzódó veteményesek, gyümölcsösök, szántók, rétek, legelők öve egészen az erdő határáig nyúlik.

A jelenlegi gazdasági kultúra és életmód hatására a pótolhatatlan természeti-táj, kultúrtörténeti értékek veszélybe kerültek. A szakemberek felismerve a helyzetet, európai összefogást kezdeményeztek a táj védelmére. Az Európai Tanács 2000. október 20-án Firenzében aláírta a *Európai Táj Egyezményt*. 2004-ben hatályba lépett egyezményt ebben az évben tíz ország, köztük Románia is jogszabállyal erősítette meg. Azóta tovább bővült az aláíró országok köre.

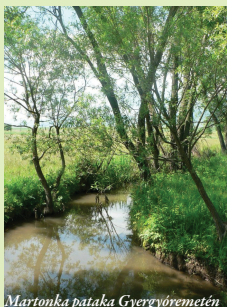
Románia természeti és táji értékeivel jelentősen hozzájárul Európa biodiverzitásának megőrzéséhez. A Kárpátok vonulatával határolt Erdély az egyik legfontosabb globális szintű ökorégió. Ezen belül is Székelyföld történelmi tájhasználatának, természeti értékeinek megőrzése és korszerű fenntartása nem csupán helyi érdek.

Mohos tőzezláp-Csomád hegység

Bugyogó borvízforrás

Martonka pataka Gyergyóremetén

Természetközeli erdőterület a Csomád-Büdös hegységben

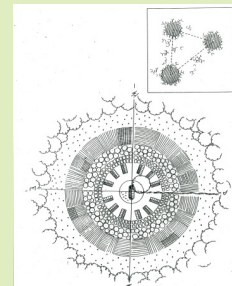
„A táj...

... fontos közérdekű szerepet tölt be kulturális, ökológiai, környezeti és szociális téren, és a gazdasági tevékenységeket segítő erőforrásként működik, amelynek védelme, kezelése és tervezése új munkabehatásokat teremthet;
... elősegíti a helyi kulturális fejlődést és alapvető eleme az európai természeti és kulturális örökségnek;
... hozzájárul az emberek jólétéhez és az európai identitás megerősítéséhez;
... egyformán fontos része az emberek életminőségének mindenhol: városban és falun, leromlott és kiváló állapotú területeken, a különlegesen szépnek tartott és ilyen adottság nélküli helyeken.”

(Részlet az Európai Táj Egyezményből)

Az egyezményt aláíró országok vállalták:

- a tájat - mint emberi környezet meghatározó komponensét, a természeti és a kulturális örökség sokféleségének kifejezőjét és az önazonosságuk alapját - törvényben ismerik el;
- a tájak védelmére, kezelésére és tervezésére kiterjedően jogszabályba foglalt tájpolitikát alkotnak;
- a tájpolitikán foglaltak megvalósítása érdekében intézkedéseket tesznek a közvélemény, a helyi hatóságok és más szereplők bevonásával;
- a tájat integrálják a regionális és településtervezési politikákba, csakúgy, mint a kultúr-, környezet-, agrár-, társadalom- és gazdaságpolitikákba, és minden olyan koncepcióba és stratégiába, amely közvetett, vagy közvetlen hatással van a tájra;
- növelik a tájjal kapcsolatos fogékonyság-, tudatosság-növelés eszközrendszerének kidolgozását minden döntési szinten, a különböző társadalmi csoportok és egyének körében;
- növelik a lakosság és civil szervezetek részvételét a döntéshozatalban;
- lépéseket tesznek annak érdekében, hogy a tájjal kapcsolatos képzést, továbbképzést kiterjesszék más szakterületekkel foglalkozó szakemberekre is.

A középkori európai kultúrtáj modellje

Falu és táj Dürer ábrázolásában

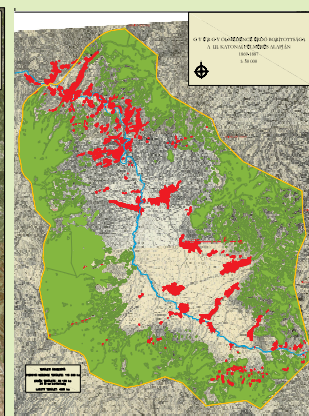
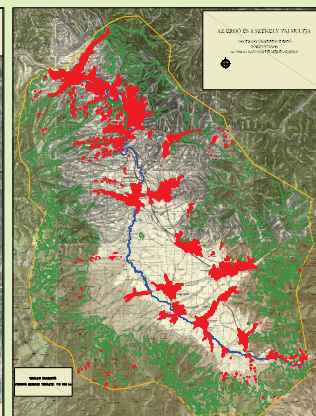
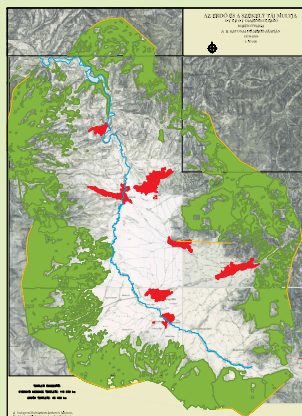
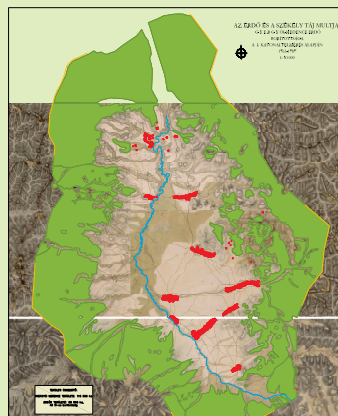
SZÉKELYFÖLD LEGFŐBB TERMÉSZETI ÉS TÁJÍ ÉRTÉKEI:

- vízkészlet: források, vízfolyások
- összefüggő, természetközeli állapotú erdőterületek
- hagyományos táj szerkezet és falukép

Ezek az adottságok gazdasági alapot képeznek, ezek megsérülésével sérülékennyé válik a társadalom.

SZÉKELYFÖLD ÖKOLÓGIAI, KULTURÁLIS, GAZDASÁGI ÉS VÉDELMI EGYSÉGEI A MEDENCÉK FOLYÓ MENTI VÖLGYTÁJAI:

Gyergyói-, Csíki-, Kászoni-medence,
Nyárád mente, Nyikó mente, Homoród mente, Maros mente, Erdővidék, Sóvidék

A térképek a Remetei Védett Területek Ökológiai Rekonstrukciójáról végzett tanulmányhoz készültek – készítette Transpagony, 2008

A kiállítás támogatja a Nemzeti Kulturális Alap

nka